

- משרד
- בית הוראה
- ארגון בני ישיבות
- הודעות כלליות
- האזנה לשיעורים
- שידור חי
- מחיר שיחה רגילה

פעולת צדיק

ע"ש מהרי"ץ זצוק"ל - גאון רבני תימן ותפארתם

בראשות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

לק"י

העלון יוצא לעילוי נשמת
מזל בת יוסף ע"ה

ראה זה חדש

ספר אור הנר

בס"ד יצא לאור ספר "אור הנר" חלק ראשון להגאון הצדיק הרב נסים (נחום) רצאבי זצ"ל, אביו של מרן שליט"א. הספר בשלב זה, מכיל שו"ת בהלכה, בדקדוק ובמסורת אבותינו נע"ג ועליו חונה ביאורו של נכדו הרה"ג שאול

רצאבי שליט"א אשר עיטר את תשובותיו בהערות וחיידושים, ביאורים וביירוים. כמו כן בסוף הספר מצורף מילואים - המכיל הערות יקרות ציונים ומקורות וכו'.

פסקי מהרי"ץ - בארות אליהו

בשורה משמחת לשוחרי ההלכה, עת יצא לאור ספר נוסף בסדרת הספרים פסקי מהרי"ץ, על הלכות נטילת ידים, ברכות הבשמים, ברכות היראה השבח וההודיה, מנחה וערבית וסדר הלילה. ועליו סובב הולך ספר בארות אליהו להרה"ג אליהו מדמון שליט"א, הכולל בתוכו ביאורים, הערות וציונים כולל שקלא וטריא, חיידושים וביאורים בעניינים הנדונים בדברי מהרי"ץ והמסתעפים מהם:

שנת השבע - עצי עולה

מהדורא שנייה ומצומצמת של הספר שנת השבע יצאה לאור. בגוף הספר ובהערות הוכנסו תוספות רבות של הלכות וציונים וכן צורף לספר קונטרס עצי עולה העוסק בדיני שמיטה בעלי עץ הקאת:

ושמחת בחגך

חג הסוכות נקרא זמן שמחתנו. מקור הדבר בסוף פרשת ראה, חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, באספך מגרנך ומייקבך. ושמחת בחגך וגו' והיית אך שמחה. הפסוקים האלו של שמחה נאמרו על חג הסוכות. כנראה שמזה מייסדי התפילות, אנשי כנה"ג, קבעו לנו לומר בנוסח התפילה זמן שמחתנו, זה מבוסס על הפס' הזה. למרות שבעצם הגמ' בפסחים דף ק"ט דורשת זאת על כל החגים:

הגמרא בפסחים אומרת כך, ת"ר, חייב אדם לשמח בנוי ובני ביתו ברגל, שנאמר ושמחת בחגך. הגמ' דורשת זאת על כל החגים, כדמוכח מהלשון, לשמח בנוי וכו' ברגל. משמע גם בפסח ובשבועות. עכ"פ עיקר הפס' כתוב על חג הסוכות. גם לשון חז"ל בכמה מקומות בחג סתם, והכוונה לחג הסוכות. למרות שבעצם משמעות הדבר רחבה יותר, כיון שהכתוב אומר בסתם ושמחת בחגך, ולא כתב מפורש ושמחת בחג הסוכות, הרי שמוכח מזה שהשמחה שייכת לכל המועדים:

אמנם צריכים להבין, על מה אנו שמחים? נאמרו על כך כמה תירושים. האחד הוא עפ"י מה שמפורש בתורה, "באספך מגרנך ומייקבך". אנו שמחים על כך שהאוצרות מלאים כל טוב ב"ה. אנו אולי אנשי ערים, ולא חיים זאת, אך התורה קוראת לחג הזה זמן שמחתנו, כיון שהוא זמן אסיפת גורן ויקב, שהרי מתקרבים ימי החורף, ועתה האוצרות מלאים מכל התבואה שנקצרה בקיץ, כמו שה' בירך אותנו. יש יין ותבואה, ועתה אנו שמחים כיון שהגיע זמן אסיפת התבואה:

זהו טעם אחד. בספרים הקדושים, וגם מהרי"ץ מזכיר זאת, שמתעוררת עתה השמחה למעלה. בזמן הזה של החג, יש גם שמחה בעולמים. העולם הזה והעולם שלמעלה כנראה שהם מקבילים. בעיני האנשים והסתכלותם, הם קשורים ושייכים אחד לשני, ושלוה דרך:

אבל יש טעם פשוט יותר. אנו נמצאים עתה אחרי הימים הנוראים, ר"ה ויהי"פ, אחרי כל הבכיות והדמעות, ועכשיו אנו שמחים ב"ה שתפילותינו התקבלו. כתוב בש"ע שהאדם ילך אחר התפילה בר"ה בשובה ונחת. אנו שמחים ובטוחים שע"י תפילותינו ותקיעותינו, הקב"ה מחל לנו ומחק את כל עוונותינו, וממילא אין לך שמחה גדולה מזו, שהאדם שמח שהוא נקי, וקידש את עצמו. ועתה בהגיעו לחג הסוכות, שלא כמו הימים הנוראים שהם ימים מפחידים. עתה בימים אלו אנו בשמחה:

ואמנם, גם עתה אנו בחשש, כי החיתום עוד לא נגמר. רק בהושענא רבה הוא החיתום. עדיין הגמר לפנינו, אך עכ"פ זה בדרגה אחרת. הימים הנוראים הם בבחינת תשובה מיראה, וחג הסוכות הוא בבחינת תשובה מאהבה, כמו שמובא בגמרא מסכת יומא:

ממילא בעצם זוהי השמחה, שהאדם התנקה והתקדש ב"ה מחטאיו. אשרי כל טהור ונקי מעבירה:

והנה הפסוקים האלו הם בסוף פרשת ראה. ואח"כ בתחילת פרשת שופטים, אומרת התורה, שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך. חוץ מהפשט הפשוט והידוע, זה בא לרמז כי כיון שאנשים קצת שמחים, ומתוך כך הם עלולים ח"ו להגזים, לכן צריכים להעמיד שופטים ושטרים. מובא ברמב"ם ובש"ע, שצריכים השופטים לשלוח שוטרים לראות ולבחון שאנשים אינם פורצים את גדר הצניעות והקדושה ח"ו:

בזמנינו בעוונותינו הרבים, אין יד בתי הדין תקיפה לפעול לכפות ולהכריח את פורצי הגדר, אותם העומדים בשוליים, שמתוך קלות ראש, ומתוך ריבוי השמחה, עלולים ח"ו לעשות מעשים אשר לא ייעשו, לכן כל אחד יעשה שופט לעצמו, שיבדוק בנפשו האם הוא עושה מעשים הגונים. וכמו שידוע מה שאמרו על כך המפרשים, שכל אחד ימנה את עצמו שופט ושטר על עצמו. ו"בכל שעריך", הם פתחי הגוף, כגון העיניים והאזניים וכו':

מעובד משערי יצחק דרשת מרן שליט"א במעמד הקבלת פני רבו חוה"מ סוכות התשע"ט

שואל ומשיב

שליח ציבור שאמר בחזרת התפילה גָּאֵל יִשְׂרָאֵל בַּמָּקוֹם גּוֹאֵל

שאלה: בחזרת השליח ציבור בחתימת ברכת ראה בעניינינו, אמר גָּאֵל יִשְׂרָאֵל בַּמָּקוֹם גּוֹאֵל, האם לענות אמן?

תשובה: אין לענות. אך לא די בכך, אלא צריך להחזירו לומר כהוגן, כי גואל לשון הווה, וגאל לשון עבר. ועיין פסחים דף קיז: קרית שמע והלל גאל, דצלותא גואל. ובפירוש רש"י מגילה דף יז: ד"ה אתחלתא. וביערות דבש חלק א' דרוש ראשון דף ט"ז, ובמחצית השקל ריש סימן רל"ז, ובשו"ת קניין תורה חלק ה' סימן ט', ושאר ספרים. ובמ"ש בס"ד באגדתא דפסחא פרי עץ חיים בעניין חתימת ברכת אשר גאלנו:

המשך שאלה נוספת: החזרנוהו, אך הוא לא היה מסוגל לומר גואל, כי לא הסתדרה לו המלה בפיו, מה לעשות?

תשובה: צריך להחליפו ובמקומו יעלה אחר ויאמר כהוגן, וימשיך האחר את החזרה, שאם לא כן גם המשך הברכות יהיו לבטלה חס ושלום:

מעוברת שקשה לה לעמוד ביום כיפור גם בתפילה וגם בוידוי

שאלה: אשה מעוברת שקשה לה לעמוד ביום כיפור גם בתפילת שמונה עשרה וגם באמירת הוידוי, במה עדיף שתעמוד:

תשובה: עמידה בוידוי מפורשת ביומא דף פז: ובכל הפוסקים, וכך המנהג פשוט בכל תפוצות ישראל, אבל ידוע שהרמב"ם לא הצריך זאת (והרחבתי בס"ד בעיני יצחק על שלחן ערוך המקוצר סימן קי"ד אות י"ב ד"ה ומקור. ועיין עוד שיח יצחק ביומא שם, ודלתי תשובה על שערי תשובה לרבינו יונה דיני מצות וידוי הערה ט"ו), ומינה גילף לגדון דידן שעדיף לעמוד (בשמונה עשרה) [בתפילת העמידה] שזה מוסכם לכולי עלמא:

המטפלת בילדים בביתה, האם רשאית לעשות מלאכה קלה באמצע העבודה

שאלה: גונת המטפלת בילדים בביתה, האם מותר לה לעשות מלאכה קלה, כגון להכין סלט לבעלה, בזמן שהילדים רגועים ומשחקים לעצמם. או שמא כיון שהיא שכירה לטפל בהם, אסור לה לעשות שום דבר אחר באמצע העבודה?

תשובה: מסתברא שאם זה לזמן קצר, ובקרבת מקום, ונותנת דעתה על הילדים, לית לן בה, כי אינה צריכה להשגיח יותר מאשר אֵם על ילדיה. ועיין פתחי חושן הלכות שכירות פרק ז' דף קנ"ה סעיף י"ג:

תקיעה בשופרות של-תימן בזמנינו

שאלה: נאמר לי שבתימן לא היו לבעלי החיים שופרות ראויים לתקיעה, ולכן הביאו שופר קודו ותקעו בו. ולפי זה אין לנו מנהג שלא לחוש לתקוע דוקא בשופר של-איל. וכיון שלדעת מרן לכתחילה יש לתקוע בשופר של-איל, ולרמב"ם זהו לעיכובא, אם כן כאן בארץ הקודש שמצוי שופר של-איל, חובה לתקוע בשל-איל (או כבש) לפחות לכתחילה?

תשובה: השופרות של-אילים בתימן, נודע לנו בבירור (מתלמידים חכמים וזולתם) שראויים היו לתקיעה מצד הדין, כי יש בהם השיעור

דהיינו יותר מטפח. אך כיון שהם היו קטנים לא תואר להם ולא הדר, וקולם חלש, העדיפו את השופרות הגדולים וסמכו על מסורת אבותיהם ועל הגאונים שכשרים הם לכתחילה, ועיין עוד סערת תימן דף צ"ט אות ג'. כיום שמצוי כאן קרן איל גדול והדור, הוא עדיף, אך מכל-מקום אין לבטל השופרות של-תימן לגמרי. דכיון שהוציאו עליהם מקרוב לעז שאין יוצאים בהם אפילו בדיעבד, בטענה כוזבת כי הם ממין פרה שפסול לכולי עלמא, על כן צריך להוציא מלב הטועים, וכמו שביארנו בס"ד בשערי יצחק שיעורי מוצאי שבתות קודש נצבים ה'תשע"ב ב'שכ"ג, נצבים וְיִלַךְ ה'תשע"ד ב'שכ"ה. ותיכתב בספר מחילה וסליחה וכפרה:

טעם השינויים בעלינו לשבח בעשרת ימי תשובה

שאלה: מה הסיבה שבעשרת ימי תשובה יש שני שינויים בעלינו לשבח, כהם במקום כחלקם, ללא יועיל במקום אֵל אֵל לא יושיע:

תשובה: מבואר בספר תולעת יעקב למהר"ם גבאי, והביאוהו מהר"י ונה בפעמון זה, ומהר"י"ץ בעץ חיים. וטעם נוסף וחדש לאמירת כהם וללא יועיל, כתוב בהגהות המיוחסות להר"ד נכד מהר"י"ץ (בתכלאל עץ חיים מהדורת הרש"צ האחרונה ירושלם ה'תשל"ט חלק ד') דף קפ"ד קפ"ה::

וכדי שלא יהא בית-המדרש בלא חידוש, נוסיף כי נתקבל הדבר בכל קהילות קודש תימן יע"א פה-אחד בדורות האחרונים. ואם טעה שליח ציבור ואמר כשגרת לשונו, המנהג פשוט שגוערים בו לתקן כהם (במקום כחלקם) וכן ללא יועיל (במקום אל אל לא יושיע). ובודאי מהר"ם גבאי לא חידש ולא המציא זאת מדנפשיה, רק קבלה היתה בידו מימי קדם, אבל לא היתה מוסכמת ולכן לא נתפשטה ולא נתקבלה בשאר ארצות, וקרוב לזה מצינו במחזור אהלי יעקב לראש השנה דף נ"ב ע"א לגבי ההוספות זכרנו לחיים וכו' שמוכרחים לומר שהנוסח קדמון, אלא שהיה סברת יחיד וכו' יעו"ש:

האם מותר לגור בדירה שמעל בית כנסת

שאלה: אנחנו תימנים, ויש לנו הצעת דירה לקנייה בירושלם במחיר מציאה, שאנחנו יכולים לעמוד בו. מתחת לדירה זו יש בית כנסת ספרדי הקדש, ובתוכו גם ארון קודש וספר תורה, האם יש בעיה לגור בדירה זו:

תשובה: מותר לגור, רק מעל גבי ארון הקודש אין לישון וכדומה [עיין להחיד"א בברכי יוסף, ובשו"ת חיים שאל, שפסק כן על פי תשובת הרמב"ם]. ולכן כדי שלא ישכחו, יקבעו שם חפץ כבד, כגון ארון ספרים או בגדים:

טחינת דג שיש בו תולעים

שאלה: יש דג מסויים הנקרא קארפיון, שמשפחה פלונית אוכלת אותו דוקא טחון, בתור קציצות, וכעת שמעו שבדג הזה יש תולעים. האם מותר להם לטחון את הדג, כיון שהדרך לאכלו כך, אעפ"י שעל ידי כך התולעים יתבטלו. ובפרט אם הוא ינקה את הדגים לפני כן, ואין כוונתו לבטל:

תשובה: מותר:

האם מותר לאכול פסטרמה

שאלה: האם בזמנינו מותר לקנות פסטרמה, מצד עניין חליטת בשר:

תשובה: אם זה מעושן, ואין תערובת בשר טחון, לית לן בה:

תשובות מרן הגאון שליט"א מתוך שו"ת ויען יצחק ח"ב

דובר אמת בלבבו

היה לו. אמר להם, בבקשה מכם, אל תטריחו עצמכם בשבילי, כי אין לי מה לדבר. אמרו לו, רחמנא לבא בעי, מה שאתה יכול לעשות עשה, כי כבר רצה האלד"ים את מעשיך:

אמר להם, חכו מעט עד שאלך אל הבית ואשוב. הלך והביא הפלס והמאזנים, והניחם על התיבה. אמר, רבונו של-עולם. אלו שאני נושא ונותן בהם בסחורה, אם אתה יודע בהם שהם אמת, ומשאי ומתני באמת, וגם אני דבורי באמת, גם אתה אמת, דיין ושופט באמת, וכל מעשיך באמת. ותן גשמים עתה, תלמיה רוה נחת גדודיה ברביבים תמוגגנה צמחה תברך וגו':

באותה שעה נתקדרו השמים בעבים, לקול תתו המון מים בשמים, ויעלה נשיאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה, ויהי גשם גדול. ואז הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו:

מעובד מתוך הספר קורא הדורות לר' אברהם ערוסי זצ"ל

פעם אחת היה עזירת גשמים בארץ התימן, וגזרו תפילות ותעניות ולא נענו. והיה בעיר אוזל (צנעא) איש אחד, דל מאד מהון ומתורה, אבל הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו. והראו להם בחלום שאינם נענים אלא ע"י אותו אדם, שאם יעמוד אצל התיבה הגשמים יורדים:

למחר נתקבצו כל העם לבית הכנסת בצום ובכי עד הצהרים, והן השמים בצחות מבלי עבים. הגיע התור אצל אותו אדם שהראו להם בחלום להתפלל. אמר לו הרב, בני, עמוד לערוך תחנה ותפילה לפני המקום עלינו. אמר להם, רבותי, הלא תדעו אם לא תשמעו כי אין מלה בלשוני:

והאיש ההוא תם וישר, ירא ה' וסר מרע. נעלב ואינו עולב, עושה מאהבה ושמח ביסורין, שומע חרפתו ואינו משיב. ומלאכתו סוחר רוכל, נושא ונותן באמונה, מאזני צדק אבני צדק והין צדק

אם יש אשמה באב שבנו ירד מדרך הישר

האבא שהבן התקלקל והרי הדריך אותו בדרך הנכונה, שלח אותו לישיבה הכי טובה, ומה פשעו וחטאתו של האבא? ראיתי ששאלו את השאלה הזאת (בספר אגרת הגר"א עם ביאור דרך ישרים) את הגר"ח"ק וענה כך תמיד הקילקול בגלל ההורים, שהיו צריכים להתפלל. וכן ענה הגר"א שיענשו ההורים אפ' בקילקול שלא מחמתם, שהיו צריכים להתפלל יותר, מכל הלב, לעלייתם ולהצלחתם. ואם היה קילקול כנראה שלא התפללו כל הצורך:

(ולענין חזקיה יעויין ברכות י. וצריך לומר שיש יוצא מן הכלל).

קושיא נוספת, וטעם נוסף בזה

אבל עדיין יש לשאול, וכי ההורים צריכים להתפלל כל היום וכל הלילה, כמשה רבינו תקט"ו תפילות כמנין "ואתחנן" ומה הם אשמים:

חושבני שאחרי ככלות הכל, צריך לומר שיש איזה שורש מסוים שמתחיל באבא ואפ"י שהוא לא אשם, ולכן כדי לתקן את זה צריך להתפלל. וא"כ לכן זה מוטל על האב, כיון שזה חסרון בו. וצריך להאריך ולהרחיב ע"ז יותר בפרוטרוט אבל עכ"פ זה מה שכתוב פה. ה' ברוך יזכינו שיתקיים בנו "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך":

מעובד מתוך שיעור מרן שליט"א לבחורי הישיבות - גליון תוצאות חיים יתרו ה'תשפ"א

בן שירד מהדרך רח"ל מי אשם האב או הבן

יש לשאול, אבא שהבן שלו התקלקל ל"ע. של מי הבעיה של הבחור, או של אביו. אבא שלח את בנו לישיבה והבן התקלקל שם האם האבא אשם, והאם צריך להרגיש בזה חסרון לתקן את עצמו או שלא צריך כלום, העיקר שעשה את שלו שחינכו. ואם הבן התקלקל שילך לגיהנם:

דברי הח"ח שהאב סובל מבנו שהתקלקל אפ"י אם הוא צדיק בגן עדן

אומר החפץ חיים בשמירת הלשון (שער התורה פ"ט) וז"ל אם אין הבן הולך בדרך הישר, הוא בזיון גדול לאביו בעולם העליון, שיצא ממנו בן ממרא ומכעיס להקב"ה וכמו שכתב הגר"א שאף אם ידריך תמיד את בנו במוסר ולא יקבלום, אוי לאותה בוששה והצער והבזיון בעולם הבא וכו'. ולא עוד אפילו אם ימות הבן הזה והוא כבר זכה במעשיו לישב בגן עדן, ג"כ יגיע לו ממנו צער גדול, כי יטלוהו מגן עדן ויוליכו אותו לגיהנם, למען יראה בייסורי בנו וכו'. כי אפילו צדיק אם יש לו בן רשע, אוי נוטלין אותו מגן עדן לגיהנם למען יראה בייסורי בנו. יעוש"ב:

תמיהה בדברי הח"ח וכי מה אשם האב, ויישוב התמיהה

ובעצם יש לתמוה, "השופט כל הארץ לא יעשה משפט" מה אשם

עומק הדין בראש השנה

נמצאים, והמקום גורם. ובכל אופן זהו דבר מבהיל לראות עד כמה עומק הדין מגיע שבעבור זאת מגיע לעמ"י סבל כ"כ גדול:

עוד יש להתבונן בדברי במדרש שכתוב "אמר לו הקב"ה לאברהם". היכן מצינו שה' אמר זאת לאברהם? האם יתכן שלא יהיה לזה רמז מתוך הפסוקים??

רבינו בחיי כותב כך, "והאלד'ים נסה את אברהם". זו היא פרשת העקידה אשר ישראל בטוחים להיות זכות העקידה מגן עליהם בכל דור ודור. ואין הנסיון ח"ו אצל ה' יתברך, אלא אצל הבריות להודיע גודל מעלת הצדיק או הנביא. וכן אמר הכתוב ה' צדיק יבחן. ומה שנשמכה עקידה לפרשת אבימלך, אומר במדרש, נסה לשון זעף, כדמתרגמינן זעפים, נסיסים. וזה כנגד מה שהקעים להקב"ה בשבע כבשת שנתן לאבימלך, שכנגדן נענשו בניו שישב ארון בשדה פלשתים שבעה חדשים", ע"כ:

בצור המור כתוב שהנסיון של אברהם קשור לכריתת הברית עם אבימלך, והוא אמר בזה שני הסברים, וז"ל, "האחד כי הוצרך זה ניסיון בכאן, לפי שלמעלה סיפר מעלת אברהם כמה היא גדולה עד שאויביו השלימו אתו, והוצרך אבימלך מלך פלשתים ופיכל שר צבאו להכנס בברית עמו, ושאל ממנו שיעשה עמו חסד ועם הארץ אשר גר בה, ואולי בזה גבה לבו בדרכי השם ורמו עיניו, בהיותו רואה עצמו מאושר בעושר ובבנים ובמעלה וכבוד ככבוד המלכים, לזה רצה השם לנסותו בכור הברזל, לראות אם נשאר בקרבו שום סייג בעניין שבזה ה' צדיק יבחן, ויהיה דכא ושפל רוח":

והדרך השני שהוצרך הניסיון בכאן, לפי שאולי (הוא כותב בלשון ספק), שגג אברהם בהיכנסו בברית עם אבימלך, עובד עבודה זרה, ונשבע אבימלך בשם עבודה זרה שלו, ועבר על ושם אלד'ים אחרים לא תזכירו. כמאמרם ז"ל, ויעקב אמר קטנתי מכל החסדים, ולא נמצא בידו עוון אשר חטא זולת שנכנס בברית עם לבן, ושגיאות מי יבין. ולפי שהקב"ה סביביו נשערה מאד, ומדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, הוצרך ה' בכאן לנסות את אברהם בשביל ברית אבימלך, ולכן אמר ויהי אחר הדברים האלה של ברית אבימלך, והאלד'ים נסה את אברהם, ללבנו ולזכנו ככסף צרוף מזוקק עשר פעמים ע"כ:

הפלא ופלא. וזהו מוסר השכל גדול לראש השנה לראות עד כמה הקב"ה מדקדק עם צדיקיו כחוט השערה. וכמובן שאנחנו לא במדרגות הללו, אבל כל אחד לפי מדרגתו:

מעובד מתוך שיעור מרן שליט"א לבחורי הישיבות - גליון תוצאות חיים 116 פרשת בלק ה'תשפ"ב

בפרשת וירא כתוב "וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' ובהמשך הפרק כתוב "ויהי בעת ההיא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר, אלד'ים עמך בכל אשר אתה עשה... ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית. ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהו. ויאמר אבימלך.. מה הנה שבע כבשות האלה אשר הצבת לבדנה. ויאמר כי את שבע כבשת תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי הפרתי את הבאר הזאת. ויכרתו ברית בבאר שבע"...

פרשה זו קוראים בראש השנה, וצריך להבין מה הקשר, בשלמא תחילת הפרשה קוראים מעניין פקודת שרה, שהרי כתוב בגמ' שבר"ה נפקדה שרה, אבל בשביל מה צריך להמשיך את העניין הזה של הכריתת ברית של אברהם עם אבימלך, לכאורה נראה מיותר:

במדרש (בב"ר נ"ד, ד') כתוב דבר נפלא "ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך, ויאמר אבימלך לאברהם מה הנה שבע כבשת. אמר לו הקב"ה אתה נתת שבע כבשת בלי רצוני, חייך שאני משהה בניך שבע דורות, עד שתבוא הגאולה ממצרים. אתה נתת לו ז' כבשת בלי רצוני, חייך כנגד כן הם הורגים מבניך שבעה צדיקים, ואלו הם: חפני ופנחס ושמשון ושאל ושלושת בניו. אתה נתת לו ז' כבשת בלי רצוני, כנגד כן בניו מחריבין מבניך ז' משכנות, ואלו הן: אוהל מועד וגלגל, נוב וגבעון ושילה ובית עולמים תרין. אתה נתת לו ז' כבשת בלי רצוני, כנגד כן ארוני חוזר בשדה פלשתים ז' חדשים" וכו' ע"כ:

פלא פלאים, על זה שנתן אברהם אבינו לאבימלך שבע כבשת בלי רצון הבורא, נענש על כך בשבע דורות של גלות, הריגת שבעה צדיקים והחרבת שבעה משכנות?? ויש להתבונן מהו העונש הגדול הזה שנענש אברהם אבינו על כך? מה כ"כ גרוע בזה שכרת ברית עם אבימלך בלי רצונו של הקב"ה?? וכל מה שנסביר ואפילו לפי דרגתו הגדולה של אברהם אבינו, הדברים לא יתיישבו כדבעי. אבל נראה שהא גופא, ע"ז באו לעורר אותנו בר"ה, שאדם יידע עד כמה עומק הדין מגיע:

בילקוט שמעוני כתוב דבר נורא, שלא היתה אומה ששעבדה את ישראל יותר מהפלשתים יותר משלש מאות שנה. והנה ראינו במדרש שהפלשתים יעכבו את הגאולה בשבע דורות. וידוע שכל דור זה 50 שנה, ואם מצינו שהם כבר השתעבדו בבני"י יותר משלש מאות שנה, יתכן לומר שהיום הם משלימים עוד 50 שנה, ובכך יסתיים החשבון של השבע דורות. והדברים אמורים כלפי הפלשתנים שחיים כיום, ואעפ"י שבאמת הם לא הצאצאים של הפלשתים, אבל זה ברור שהמקום פלשת, זהו המקום שבו הם

רוצים להיות שותפים בזיכוי הרבים, בהפצת תורה ומסורת, בהזקת כולל אברכים ולומדי תורה, בהוצאת ספרי קודש לאור, בארגון בני הישיבות ועוד, חייגו לארגון "פעולת צדיק" 03-6780070. ניתן לתרום מכספי מעשר (אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי/הוראת קבע - קוד מוסד להקמת הרשאה 08540/הפקדה לחשבון בבנק המזרחי סניף 669 מס' חשבון 187111)